

ramus ad auaritiā & ad oīa uitia quæ uitātur solitudine: &
iccirco urbiū frequentiā declinamus ne facere cōpellamur:
quæ nos nō tam natura cogit facere q̄ uolūtas.

Capitulū quintū de paupertate.

Vondā diues adolescēs omia quæ in lege præcepta
sunt se implesse iactabat. Ad quē dominus in euangeliō.
Vnū inquit tibi deest. Si uis pfectus esse: uade
uende oīa quæ habes & da pauperibus: & ueni sequere me.
Qui oīa se dicebat fecisse: in primo certamine diuitias uincere nō potest. Vnde difficile intrant diuites regna cœlorū:
quæ expeditos & alarum levitate submixos habitatores de-
siderāt. Vade inquit uende nō partē substatiæ sed uniuersa
quæ possides & da nō amicis: nō cōsanguineis: nō propin-
quis: nō uxori: nō liberis: plus aliquid addam: nihil tibi ob-
metū inopiæ reseruabis: ne cū Anania dāneris & Saphira:
sed da cūcta pauperibus: & fac amicos de iniquo māmona
qui te recipiant in æterna tabernacula ut me sequaris ut do-
minū. Nam oīs qui reliquerit domū uel fratres aut sorores:
aut patrē aut matrē aut uxorē aut filios aut agros ppter
nomē meū: centuplū accipiet & uitā æternā possidebit. O
quāta beatitudo p̄ paruis magna recipere æterna p̄ breui-
bus pro morituris semp uiuētia & habere deum debitore.
In actibus apostolor̄ quando domini nostri adhuc calebat
cruor & feruebat recens in credētibus fides: uendebant oīs
possessiōes suas & precia eāg ad apostolor̄ p̄frebāt pedes
ut ostēderent pecunias esse calcandas dabaq̄ singulis put
opus erat. Vnde Ananias & Saphira dispensatores timidi
immo corde duplici & ideo condēnatī: quia post uotū abs-
tulerūt quāsi sua & nō eius cui ea nouerāt: partēq̄ sibi iam
alienæ substatiæ reseruarūt metuentes famē: quā uera fides

Lammas
Off

nō timet: & præsentē meruere uindictā nō crudelitate sen-
tentia sed correctiōis exēplo. Vende ergo oīa quæ habes &
da pauperibus: nō diuitibus: nō ad luxuriā: sed ad necessita-
tem: siue ille sacerdos sit siue cognatus siue affinis nihil aliud
in eo cōsideres nisi paupertatē. Qđq; in Aegyptiis & Siriis
monasteriis moris est: ut qui se deo uouerint sæculo renūci-
antes oēs seculi delitias cōculcarint: sed utinā q; sæculo re-
nūciamus uolūtas sit nō necessitas: ut paupertas habeat ex-
peditā gloriā nō illata cruciatū. Cæterū iuxta miseras hui⁹
tēporis & ubiq; gladios sœuientes. Satis diues est qui pane
nō indiget & nimiū potens est qui seruire nō cogitur: multi
enim ædificat parietes & colūnas ecclesiæ substerpūt: mar-
mora nitent: auro & splendēt laquearia & gemis altare di-
stinguitur: & ministrorū dei nulla est electio. Nec uero mihi
aliquis opponat diues in iudæa templū & mensas lucernas
thurribula sciphos & alia ex auro fabricata: tūc hæc pba-
banū a domio quādō sacerdotes hostias immolabāt & san-
guis pecorū erat redēptio peccatorū quāq; hæc oīa præces-
serunt in signra. Nūc uero cū paupertatē dominus sux paup-
dominus dedicauerit cogitemus crucē & diuitias luctū puta-
bimus. Sed nunqd tēpus ut habitetis in domib; laqueatis
id est ornatis & cōpositis & quæ nō tam ad usum sunt q; ad
delitias inquit ppheta. Nam habitaculū meū in quo fuerūt
sancta sauctorū & cherubin & mēla ppositionis pluviis ri-
gabit: squalēbit solitudine & sole torrebit. Quæ aut̄ utilitas
fulgere gemmis & chris̄tu in paupere fame mori: nā nō sunt
tua quæ possides p̄ dispensatio tibi credita est. Caue ne quasi
fidelis & famosus quondā tuorū dispensator: alienā pecuniā
distribuendā accipias. Nam cū Crates ille thebanus homo
quondā disertissimus ad philosophandū athenas pergeret

magnū auri pondus abiecit: nec putauit se posse uirtutes si-
mul & diuitias possidere & nos suffarinati auro christum
pauperē seq̄imur sub prætextu elemosynæ pristinis opibus
cubantes. Nā quomō possumus aliena fideliter distribuere
q̄ nostra timibūde reseruamus. Intelligis qd̄ loquor. Dedit
enī tibi dominus in oībus intellectū præter uictū & uestitū
& manifestas necessitates nihil cuiq̄ tribuas ne filior̄ panē
canes cōmedant. Tu ergo cōsidera ne christi substantiā im-
prudēter effundas id est ne imoderato iudicio rem pauper̄
tribuas nō pauperibus qd̄ pars est sacrilegi. Et secundū di-
ctum prudētissimi uiiri liberalitate liberalitas pereat. Sunt
quoq; qui pauperibus parū tribuūt: & sub prætextu elemo-
syne diuitias querūt quæ magis uenatio q̄ elemosyna dicē-
da est. Sic bestiæ sic aues. Sic & capiunt pisces. Modicum in
hamo cōsce ponit ut matronarū in eo sacculi p̄trahant: nos
aut̄ humiles atq; pauperculi nec habem⁹ diuitias nec obla-
tas dignamur accipere balsamū piper & poma palmarum
rustici nō emūt. Qui enī uolūt diuites fieri: incidūt in tem-
ptationes & laquicū diaboli: & desideria multa. Et præserti
q̄a ætas optata cūctis nō uicinā morte quæ debet mortali-
bus in nature lege: sed cassa spē annoꝝ spacia pollicet. Ne-
mo enī tā fractis uirib⁹ & sic decrepitæ senectutis est ut nō
se putat adhuc unū annū se esse uicturū. Verū quid ago fra-
Et a naue de mercibus dispergo. Nō intelligimus Antichristū
appropinqr̄: quē dominus Iesus interficiet spiritu oris ei⁹.
Iuuenis quidē potest mori cito: sed senex diu uiuere nō po-
test: maxime quia ad comparationē æternitatis omne quod
in mūdo patimur una dies appellari potest: nō habitatiōis:
sed peregrinatiōis. Nam quotidie cōmutamur: tamē æter-
nos nos credimus hoc ipsum quod dico quod scribo quod

lego quod emēdo de uita mea trahit. Quot pūcta notarii
tot meorū damnata sunt temporū. Omnes nāq; diuitiæ de ini-
quitate descendūt: nisi alter perdiderit: alter inuenire nō po-
test: unde uulgata sententia mihi uideſ ēfſe uerissima: q; di-
ues aut iniquus/aut iniqui haeres. Vides enī homines maria
trāſire ante potentū fores excubare: pati conuicia quæ ser-
uorum cōditio uix patitur: ut diuitias congregēt: ut aliquā
acciāt dignitatē: & postq; hoc fuerūt consecuti: tradere se
luxnrie & uoluptatibus & omni iniquitati: ut quod auaritia
cōgregat: luxuria cōsumat. Iſti ergo p laboribus suis effici-
untur hospiciū dæmonū: qui templū dei esſe debebāt fiunt
tabernacula æthiopū. Postq; enī ditati fuerint: & per fas &
nephas ad altissimū cōscenderint: tūc consciētia peccatorū
ſuorū semper mortem: semper iudicium formidabūt: & ad
leuem febriciunculam quasi latrones in carcere: de æternis
ſuppliciis ſuſpirabunt: diuites aut qui ingressi ſunt in regna
cœlorū ipſis diuitiis ad bona utentes opera diuites eſſe deſu-
erunt: & dispēſatores magis dei q; diuites appellādi. Obſe-
cro ergo te ne lucra mundi in christi quæras militia. Nego/
ciatorem clericū & ex inope diuite factum: ex ignobili glo-
riosum quasi quandā pestem fuge. Et præſertim cum ſciam
te toto renūiasſe mūdo: & abiectis calcatiſq; diuitiis: ora-
tioni/lectiōi/ieiuniis uacare quotidie. Procuratores quoq;
& dispēſatores domorū alienarū atq; uillarū clericī eſſe nō
poſſunt: qui pprias iubētur contēnere diuitiarū facultates.
Auariciæ itaq; malū tibi omnino uitandū eſt nō quo aliena
nō appetas: hoc enim & publicæ leges puniūt: sed quō tua
quæ tibi ſunt aliena nō ſerues: ſi in alieno inquit fidēles non
fuistiſ qd uestrū eſt quis dabit uobis. Sed dicis/iuuenis ſum
delicatus & manibus meis laborare nō poſſū: ſi ad ſenectā

uenero: si ægrotare coepero: q̄s mei miserebit? Audi ad apo
stolos loquentē Iesum. Respice uolatilia cœli & cætera. Si
uestis defuerit lilia pponant: si esurieris beatos audies pa/
peres & esuriētes: Si aliq̄s afflixerit dolor legit: illud apo/
stoli ppter hoc: Cōplacebo mihi i infirmitatib⁹ meis. Illud
aut̄ quod derelicta militia castrasti te propter regna cœlorū.
Quid aliud q̄ perfectā securus es uitā: perfectus aut̄ seruus
christi nihil præter christū habet: aut si quid præter christū
habet pfectus non est: igitur ut concludā. Si pfectus es cur
bona paterna desideras. Dominus euangeliū uocibus tonat
nō potestis duobus dominis seruire. Et audet quis q̄ menda/
cem christū facere māmonæ & christo seruiēdo. Qui dicit
se in christū credere debet quomō Ille ambulauit sic ambu/
lare. A ssatim diues est qui cū christo paup̄ est: nam serui dei
qui diebus & noctib⁹ seruiūt domio suo: qui in terris positi
angelorū imitan̄ conuersationē: & nihil aliud loquūtur nisi
quod ad laudes dei ptinet: habētes uiictū & amictū his cō/
tēti diuitiis qui plus habere uolūt: si tamē seruāt propositū
alioquin si amplius desiderāt his quoq; quæ necessaria sunt
probātur indigni. Quicquid tamē corpora nostra defende/
re potest: & hūanæ succurrere imbecillitati quos nudos na/
tura p̄fudit hæc una appellāda est tunica: si ergo uis esse qđ
ppheta est qđ christus est da pauperibus quo necessitas su/
stenteſ nō quo opes augen̄t. Qđq; si quid plus habes q̄ tibi
ad uiictū uestitūq; necessariū est illud eroga in illo debitorē
te eſſe noueris. Nam aliena rapere cōuincitur qui necessaria
sibi retinere conatur. Clerici quoq; qui de bonis parentum
sustētari possunt: si quid pauperū accipiūt: sacrilegiū pfe/
sto cōmittunt. Scit enim hostis antiquus maius cōtinentia
quā nummorum eſſe certamē. Facile nāq; obiūcitur: qđ heret

extrinsecus. Intestinū bellum periculosius est. Zachæus di-
ues erat apostoli pauperes: & quantū ad diuitias nihil quā-
tum ad uoluntatē totum mundū reliquerū. Si offeramns
christo opes cū anima nostra libēter suscipiet: si autem quæ
foris sunt deo quæ intus diabolo demus non est æqua par-
titio. Nolo igitur q̄ ea tantū offeras quæ potest fur rapere:
hostis inuadere: præscriptio tollere: & quæ ad instar undar̄
& fluctuum a succedētibus sibi dominis occupātur: & quæ
nolis uelis in morte dimissurus es. Illud offer qd' nullus tibi
possit hostis auferre: nam aurū deponete incipientiū est nō
perfector̄ seipsum offerrē deo propriæ christianor̄ est nec
enī imaginē crucifixi potest: nisi qui in hoc sæculo se nudū
mortuumq; reddiderit. Infinita namq; de scripturis exépla
suppeditāt: quæ avariciā doceāt esse fugiēdā: uerum quod
nō ante plures annos gestum sit referā. Quidā ex fratribus
partior q̄ avarior nesciēs triginta denariis dominū uenditū
centum solidos quos lina texendo acquisierat moriēs dere-
linquit: initum est consiliū inter monachos: nam in eodem
loco circiter quinq; milia diuisis cellulis habitabant. Quid
facto opus esset. Alii pauperibus distribuēdos esse dicebāt
Alii dādos ecclesiæ nōnulli parētibus remittēdos. Macha-
rius uero & Panthomius & Isidorus & cæteri quos patres
uocāt sancto in eis loquēte spiritu: decreuerunt infodiēdos
esse cum eodē dicentes. Pecunia tua tecum sit in perditioē.
Neq; hoc crudeliter quisquā putet es se factū: tantus quoq;
cūctos per totam ægyptū terror inuasit: ut unum solidum
dimisisse sit criminis. Radix oīm malor̄ est avaritia: ideoq;
& ab apostolo idolo seruitus nuncupat: nō quidē occidit
animā iustā dominus. Iunior fui & senui & non uidi iustum
derelictū: nec semen eius quærēs panem. Helias coruis mi-

nistratis pascitur. Vidua sarepta ēna ipsa cū filiis suis peti-
tura prophetā pascit esuriens & mirum in modum capſe
repleto qui alendus uenerat alit. Petrus apostolus ait . Aī-
gentū & aurum nō est mecum: quod autē habeo hoc tibi do:
surge & ambula in nomine Iesu. At nūc multi licet sermone
taceat opere loquūtur. Fidem & misericordiā nō habeo qđ
autē habeo aurū & argentū hoc tibi nō do. Audi iacob quid
in sua epistola postulet. Si fuerit dominus meus mecum &
seruauerit me in uia hac per quā iter facio: & dederit mihi
panem ad manducandū: & uestē ad uestiendū tantū neces-
saria deprecatus est: unde & latrones ad sanctū Hilarionē.
Quid faceres si latrones ad te ueniret: quibus respōdit. Nu-
dus latrones nō timet: at illi occidi posses: possum inquit: sed
nō timeo: quia sum mori paratus: cuius q̄ miratur signa &
portēta quæ fecit. Miretur & incredibilē abstinentiā scien-
tiā & humilitatē. Ego autē nil ita stupeo q̄ gloriā & hono-
rem calcare potuisse: quia factū est difficile gloriam uirtute
superare: & ab his diligi quos p̄cedis: cū ergo christi gau-
deas libertate ac prope modū in dogmate cōstitutus sis: nō
debes ad tollendā tunicā tecto descendere: nec respicere post
tergū: nec aratri semel arrepti stiuam dimittere. Sed si fieri
potest imitare. Ioseph & Aegyptiæ dominæ palliū derelin-
que: ut nudus sequaris dominū saluatorē: qui dicit in euau-
glio. Nisi quis tulerit crucē suam & secutus me fuerit non
potest meus esse discipulus. Proiice sarcinā sēculi ne quæ-
ras diuitias quæ: camelorum grauitatibus cōparant. Nudus
& leuis ad cōlum uola: ne alas uirtutū tuarum auri depri-
mant pondera: ut impleas fassculū quem dominus euacua-
re p̄cipit. Si igitur qui habent possessiones & diuitias
iubentur omnia uendere: & dare pauperibus: & sic sequi

saluatorē dignatio tua nō debet quārere: quod erogaturus
es. Vidua illa in euāgelio paupercula: quæ duo minuta mis-
sit in Gazophilatiū cūctis præfertur diuitibns quia totum
quod habuit dedit: & tu igitur erogāda nō quāras ut fortis-
simū tirunculū suū christus agnoscat: ut lāetus tibi de lōgis-
sima regione ueniēti occurrat pater ut stolā tribuat: & an-
nulum: ut immolet pro te uitulū saginatū.

Cap. sextū de utilitate paupertatis.

PAuper uero ita cōsolādus est ut sciat in paupertate
magis bona cōsideranda. Et primo quidem q̄ a deo
illi sit utiliter p̄uisum: præsciuit enī deū infirmitatē
eius considerasse & scisse q̄ diuitiarū sarcinam & solitudinē
portare nō posset. Deinde sciat quātas téptationes quanta
pericula trāsuerit noīe paupertatis. Si affluētia deest quæ
frequēter cōtraria est: ad animi tamē diuitias quātotius sine
impedimēto in paupertate trāsitur: certe quātis malis caruit
cōsideret. Caret inuidia/æmulatiōe/insidiis/dolo/superbia/
cōtentione/ & his quæ hoībus in hoc sæculo diuitiæ solent
conflare: fluxu enī rerū & ubertate copiarū animus soluit:
uigor mentis infringit: uiirtus corporis eneruāt: at in paup-
tate nō lasciuia cōuiuia nō turpes potationes: oīa sobria: oīa
rigida: oīa humilia: nō abiecta/ quoniam consciētia pura &
uirtute sunt plena non est habūdus extraneis facultatibus:
nō facile ad diuitias animi: id est ad uirtutes huius mūdi di-
ues accedit. Filius enī dei difficilius dicēs diuitem introire in
regnū ccelorū utiq; intelligit pauperē facilius: ne se ob pau-
pertatē alienū esse a cura dei existimet ppheta testaē dicēs:
Et pauperē & diuite ego feci: & pro oībus æqualis cura mi-
hi est. Nō est enī deus personarū acceptor: nec p illo tantū
curā gerere profiteſ qui in sæculi diuitiis pollet: sed p oībus